

NEDERLANDSE GENEALOGISCHE VERENIGING
AFDELING DELFLAND.

(Afdelingsbibliotheek)

COLLECTIE ELDERMANS.

*

Bevat:

- * Uit het Familiearchief Van Vredenburg:
stukken m.b.t. de afbraak van de kruitmo-
len onder Vrijenban (1742)
- * Uit de Grafelijkheidsrekenkamer:
over Willem de Naeldeman/Naeldemaecker
(overl. 14-10-1651)
- *Uit het Familiearchief Van Vredenburg:
over molenaars (19e eeuw), sloten a/d
stadspuithuisjes, straatgeld, stellen van de
klok te Delfshaven (1787), tractementen
van officianten (1649), memorie van stad-
gebouwen en werken binnen en buiten de
stad Delft. (1741)

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 517, nr toegang 3.20.61.01.
Stukken betreffende de afbraak van den kruitmolen onder Vrijenban, even buiten Delft

1742

Onpartijdige Gedaghten
behelsende

Dat het niet noodsaekelijck
maer allensints schaedelijck is
Een Buscruijd Magazijn
aen te leggen ofte te onderhouden

Onpartijdige gedaghten over de noodzakelijckheijd van een Buscruijt Magazijn te onderhouden
Bijten de Stad Delft op de kruijtmoolen staet een buscruijt magazijn van haer Ed. Mog.
de Heeren Gecommitteerde Raeden van Holland etc

De securiteijt van een buscruijt magazijn op en bij een kruijtmoolen te bouwen sal al-
hier niet werden ondersogt

Maer dat de situatie in sich selven geconsidereert niet kostbaarder en nadeeliger
voor den Lande soude kunnen bedagt werden is sonder tegenspraek, alsoo al het bus-
cruijt uijt de scheepen in de Schie leggende, in kleijne vaartuijgen moet werden over-
gescheept, eerst bijten de Stad Delft omgevoert, en langs de binnen Waetersloot
niet sonder gevaar en swaare costen in t voorsegde magazijn gebracht

Te meer om dat in die buurt en hujsen veel kuijpers wonen, die gedurig moeten ver-
den gewaarschouwt haer vuur langs het waeter wegh te doen, En het waeter, voor al
met oostelijke winden aldaar soo laegh is, dat pas ruijm halve schuijt vrachten kun-
nen vloten.

in de marge: Het uijtdiepen van de sloot bij het magazijn heeft voorleeden jaer
voor de helfte van t Land tusschen de 70 à 80 guldens bedraegen

Daer bij die considerable daggelden etc, die aen de bedienden van het magazijn be-
taelt werden om t buscruijt uijt de groote in kleijne vaeten te verpacken, op te doen,
te lossen en in t magazijn te brengen

Het verschudden van het buscruijd, dat ten minsten alle maenden eens behoort te ge-
schieden alsoo het buscruijd anders aenset en bederft, de dagloonen van de kuijpers,
hoepen etc

in de marge: Wie weet of dit in langen tijd gedaen is

Reparatie en onderhoud van het magazijn self 500 guldens, die jaarlijx voor huur en
bewaaken word betaelt, En dewijl nu binnen corten tijd ontrent een millioen ponden
buscruijd is gemaakt en bijten t geene aen de Generaliteijt, soo tot Delft als Amster-
dam is overgenoomen, sonder direct in het Hollands magazijn gebragt te werden, soo
sal evenwel seer ligt konnen gesien werden hoe hoogh de costen loopen, van bedien-
dens, kuijpers, vletschuijten etc, van de partij, die in Hollands magazijn is gebracht
en nogh gebracht sal werden, het geen de Commis kan opgeeven.

1 Objectie

De kruijtmoolens moeten de salpeeter afhaalen en t buscruijd aen t magazijn leveren
op haer kosten,

Dit wort evenwel indirect door t Land betaelt als meede de scheepsvragten van Am-
sterdam etc als werdende door de aenneemers wel regard op diergelijke saaken ge-
noomen.

Hoe grooter nu de partijen zijn, die in magazijnen bewaert worden, hoe grooter ook
alle deese onkosten vallen, hoe grooter ook het gevaar van ongelukken en het bederf
van het buscruijd is.

Over eenige jaeren is aangetoont dat het Land binnen corten tijd, overvloedigh en
spoedigh, met buscruijd konde voorsien werden t welk nu in den voorleeden jaere,

en nu op dato deeser nog door de waarheid bevestigd wort, als zijnde met alle spoet soo veel geleevert, als noodig was

Dogh

Dewijl het magazijn nu op de plaats staat (en geposeert dat de kruijtmakerije word gecomoveert) soo soude het selve magazijn kunnen gebruikt worden tot bergingh en inlegging van salpeeter welke salpeeter, het Land altoos in voorraad dient te houden, om daer voor altoos met buscruijd te kunnen bediend werden.

En dewijl de salpeeter gerafineerd zijnde aanstonts tot het maaken van buscruijd kan gebruikt werden, daer anders een week twee à drie noodigh is om sulx tot gebruik te neemen,

Soo soude bij voorbeeld 400 000 ponden gerafineerde en de rest ongerafineerde salpeeter (die beijde in veele jaeren niets of weijnigh vermindert) bewaart kunnen werden,

Te meer soude het magazijn connen in staet worden gehouden, en tot een salpeter packhuijs als zijnde groot en ruijm gebruikt, om datter somtijts bij onverhoopte toevallen en in groote nood, buscruijd in soude kunnen gebracht werden, dat evenwel niet kan geschieden buijten weeten en kennis van de Regeeringh der Stad Delft die selt sessie in haer Ed.Mog. Collegie hebben.

De leverantie van het buscruijd is door haer Ed.Mog: verdeelt onder de respectieve kruijtmakers in 12 portien.

De salpeeter wort door haer Ed.Mog: aen deselve ter hand gestelt om buscruijd voor te leveren mits een sekere somme voor arbeidsloonen en vordere materialen betalende.

Gestelt de huur of erfpacht, reparatie van t magazijn, onderhoud, salaris, daggelden van kuijpers, en alle andere bedienden, soo in t verschudden van t buscruijd, conservatie van t selve, als meede van het vaatwerk etc eens voor al genoomen op 1500 guldens, selfs maar op 1000 guldens (hoewel vertrouwt wert dat sulx jaarlijx veel hooger sal belopen) en deselve somma van 1000 guldens wiert besteeft tot een soort van praemie aen de respectieve buscruijd maakers, soo was de vrees van ongelukken die door toevallen van onweer, en andere oorsaken soodanigen magazijn vol buscruijd konden overkoomen, weggenoomen, en t Land behield het buscruijd, dat in een ogenblick verlooren was,

Bij voorbeeld, elke buscruijd-maker was verbonden op de eerste aanspraek van haer Ed.Mog: aanstonts te leveren, en daer toe altoos gereed, en in voorraad te bewaeren 5000 ponden buscruijd, of het geheele Genootschap te saemen 60 000 ponden buscruijd alles op de proef van den Lande,

Onder deese conditie dat aen deselve gesamentlijke kruijtmakers jaarlijx voor praemie soude betaalt werden een somme van 1000 guldens of soo veel meer ofte minder als men soude kunnen convenieeren,

Dat daer en booven aen deselve kruijdmakers aanstonts, als deese eerste 60 000 pond wiert geeijst, en soo vervolgens als sulx gerequireerd wiert, soude gegeeven werden, soo veel gerafineerde salpeeter als vereijst wert om 140 ponden buscruijd te leveren voor 100 ponden salpeeter, met de bijvoegingh van f 13.15.-- alles volgens Contract met haer Ed.Mog: op den 9 Augustus 1737 daer van gemaakt,

Dat ook, bij aldien de voorsegde 5000 ponden bij een van de selve kruijtmakers niet in voorraad was, door de andere hetselve gesupplieerd, en alsoo door alle, de gemelde quantiteijt van 60 000 ponden aen de ordre van haer Ed.Mog: moeten geleevert werden. En ter eijnde alles in gereedheijt soude blijven soo soude door een vertrouwt persoon door haer Ed.Mog: daer toe te committeren, soo dikwils als haer Ed.Mog: zulx goetvonden, en sonder de respectieve kruijdmakers daer van kennis te geeven, de gesegde quantiteijt van 60 000 ponden, met de behoerlijk vaatjes van 100 pond, moeten aengetoont worden op poene en verbeurte van ... (niet ingevuld) sijnde evenwel indifférent of op de eene kruijtmoolen meerder of minder als 5000 ponden was, als maar alleen was blijkende, datter 60 000 ponden in voorraad was.

Wijders dat 6 daegen daer nae wederom op gelijke wijze door de gesamentlijke kruijdmakers soude moeten geleevert worden 50 000 ponden buscruijd,

En alsoo vervolgens alle 6 daegen 50 000 ponden tot soo lange haer Ed.Mog: van de noodige quantiteijt voorsien waeren

De eerste 60 000 ponden souden de kruijdmakers in behoerlijke vaatjes moeten leveren, mits betalinge van 16 stuijvers per vaatje,

Dogh tot de andere partijen soude door haer Ed.Mog: het vaatwerk moeten gegeeven worden (soo als nu meede geschied) en soude ten hoogsten noodig zijn, dat altijd in de magazijnen van haer Ed.Mog: twee à 3000 vaatjes elk tot 100 ponden in voorraad wierden gereed gehouden (dat nu insgelijx moet geschieden) om droog vaatwerk te hebben, en niet in deselve swaerigheid te vervallen als in deesen voorleeden najaar van een considerable quantiteit buscruijd in vogtig vaatwerk te packen, waer door hetselve aanstonts komt te verminderen en te bederven hoewel daar na nogh een partij vaatwerk gemaakt is, waer van de duijgen soo veel de korthet des tijds heeft toe gelaeten bij platteelbakkers gedroogt zijn.

Buiten de onkosten van bediendens, en andere hier vooren gemeld, hebben en krijgen haer Ed.Mog: altoos vers goed buscruijd dat anders ten prijse van f 6.15.- moet vermaakt en tot 3 guldens moet verdroogt werden elke 100 pond met de onkosten van werken, vragten etc

Deese in voorraad te houden vaatjes, kunnen blijven staen met 4 witte hoepeltjes gebonden of anders in schooven bij een gebonden, en als het noodig is dat gebruikt moeten werden, met de resterende hoepen voorsien, dat metter haest kan geschieden, des noods, met ruwe hoepen, en als de tijd het kan lijden met witte banden, om dat de hoepels met bast de worm onderworpen zijn. Elk vaatje compleet met witte hoepels sal op 17 stuivers koomen.

Dat de kruijtmakers, genomen op 12 portien in staat zijn, om sonder naedeel van andere leverancien op deese manier aenstonts 60 000 ponden, en in vervolg op de gestipuleerde tijden 50 000 ponden buscruijd te leveren, sal uijt deese uijtreckingh blijken.

NB in Zeeland zijn meede nogh 4 considerable kruijtmoolens die in tijd van nood ook veel buscruijd soudent kunnen maaken.

12 Portien die de gesamentlijke leverancien soudent uijtmaaken, genoomen elx op 5 paer steenen is 60 paer steenen; hoewel dit door malkander grooter getal sal uijtmaaken.

36 ponden	
<u>60 moolens</u>	
2160	
<u>5 reijsen dagelijx</u>	
10800 ponden buscruijd daegs	
Een dagh	10800 ponden
in 6 dagen	<u>6</u>
	64800 "
Hier aff voor t Land	<u>50000</u> "
Blijft wekelijks voor andere over	14800 ponden

Onder ijder paar steenen 36 ponden materialen of specie, en met afneemen, overbrengen, verhocken etc gereekent op drie volle uren maakt ijder reijs 2160 ponden buscruijd

De tijd daegelijx genoomen des smorgens van 5 uren tot 8 uren des avonds, is 15 uren, sulx dat seer gemakkelijk vijf reijsen kan afgemaalen werden

In tijd van nood soude door haer Ed.Mog: het vercoopen aen andere kunnen werden belet, door alles selfs te neemen

De kruijtmakers sijn in staet om meer kunnen maken door t gebruik van meer mensen te neemen, en om datter meer als 60 paer steenen zijn, soo als boven gesegt is. Jae, selfs wel 75 à 80 paer steenen.

Het is immers niet te vreesen, dat den oorlogh soo schielijk voorkomt datter geen tijd soude weesen om 5 à 6 daegen voor af te kunnen seggen datter buscruijd noodigh was, en t selve gereed te maaken, en sulx direct van de respective kruijtmakers af te halen en na behoorlijke plaetsen aen de ordres van haer Ed.Mog: te leveren, dat al weeder veel onkosten in vragten en magazijns costen, behalven t versuijm van tijd uijtwind om sulx eerst in t magazijn te brengen aldaer te verpacken etc.

De kruijdmakers soudent uijt haer alle een of meer personen kunnen uijtmaaken om met haer Ed.Mog: of derselver ordre hebbende, over de affaires rakende het buscruijd te corresponderen, en jaarlijx een liquidatie en afrekening kunnen maken wegens de ontfange salpeeter, en daar voor geleverd buscruijd

Wat aengaet kleijne leverantien, t sij een vaetje buscruijd voor een jacht tot het probeeren van canon, exercitie van de Militie, en diergelijke kleijne saken, sulx soude van de naestgeleege kruijtmoolen ter plaetse daer t noodig was door den correspondent kruijdmaker kunnen gesonden werden, of geleverd aen de ordre van haer Ed.Mog:

En daer toe aen de kruijdmakers kunnen gegeven werden 5 à 6000 ponden salpeeter op conditien van t contract met haer Ed.Mog: reeds gemaakt, of andersins in kleijnig heden prijs courant (op de tijd der leverantie gedaen) eens sjaars worden geliquideert en door haer Ed.Mog: betaelt

Daar en boven is het nogh minder noodig het pericul en de costen van het pulver magazijn subject te blijven, om dat volgens accord met haer Ed.Mog: den 9 Augustus 1737 met de buscruijdmakers geslooten, deselve reets verplicht zijn, indien haer Ed. Mog: goedvinden eenigh buscruijd te laeten aen de molens, in de marge: te weeten buscruijd reets van salpeeter van haer Ed.Mog.gemaakt dat het selve door de kruijdmakers op haer costen moet werden bewaert en geconserveert.

in de marge: Geconserveert,

Namentlijk voor toevallen van ter sijde, dogh niet voor het bederven van het buscruijd in sigh selven, en soude ook in sulck geval het noodige vaatwerck door haer Ed.Mog: moeten werden besorgt, want de kruijdmakers bewaren haer eijge buscruijd in groote vaaten.

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. 517, nr toegang 3.20.61.01.

Stukken betreffende de afbraak van den kruitmolen onder Vrijenban, even buiten Delft, 1 omslag.

Requeste

Burgemeesteren ende Regeerders der Stad Delft

Omme gerustheyd dat in het Magazijn buiten de Waterslootsche poort geen kruijdt meer sal werden geborgen etc

Exhibitum den 28 December 1742.

Copie

Aan de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en Westvriesland.

Vertoonen reverentelijk Burgemeesteren en Regeerders der Stad Delft, dat, wanneer op den 8. Februarij leestleeden, met terrible slagen kort aan den anderen gevolgt, waren in de Lugt gesprongen het Karrelhuijs, Harphuijs, Kaggels en andere gebouwen behoorende tot de Kruijdmakerije van Hendrik van Hoorn buiten de Waterslootse Poort derselver Stad onder de Heerlijkheit van Vrijenban, Waar door behalven de considerable schadens, zoo wel in als buiten de Stad gevallen, diversche menschen zijn verongelukt; veele in haar gesontheit benadeelt, en een generaale schrik en vrees ontstaan is, (: insonderheit ook ter saake van de vehemente brand, die bij die geleegentheid is comen te rijzen, dog eijndelijk na veel arbeids, moeite en gevaar, door Gods sonderlinge goetheit, en de onvermoeijde vlijt van de Burgerij der voorsegde Stad nog gestuijt en geblust is:) voor nog erger toevallen en verwoestingen wegens de daar bij staande Kruijdmagazijnen; de Vertoonders zoo uijt hun zelve als op de clagten en lamentatien van verscheijde beschadigde in en opgesetenen der voorsegde Stad en Heerlijkheit, Mitsgaders op de adressen en remonstrantien van veele gequalificeerde lieden, dien het, niet zonder reede verdroot in zoo een gestadig pericul van lijff en goederen te moeten blijven leven, hunne gedagten en deliberatien hebben laten gaan over het geen zoude kunnen strecken, tot voorcomingh van zulke en diergelijke toevallen, als nu twee maal binnen de 18 jaren gebeurt waaren, en van nog swaarder en ruineuser gevallen als ligtelijk zoude kunnen ontstaan, en op de voorsegde tijd buiten allen twijfel geëxteert zoude hebben in cas niet door een bijzondere directie en bewaaring van den Hemel (zoo als de vertoonders geïnformeert wierden) het arrivement van de aldaar verwagte en op weg zijnde scheepen met buskruijt geretardeert en opgehouden was geworden, Dat daar toe geen beter, praesenter en toereijkender middel voorgecomen is, boven de voorsorge tegens het weeder optimmeren en herstellen van het geen tot de kruijdmakerije specteerende van stonden aan genomen, als dat de Stad zag in eijgendom te acquireeren de gronden van den voornoemden Hendrik van Hoorn, waar toe dan ook devoiren zijn aangewend, die in zoo verre van succes zijn geweest, dat de Stad met den voornoemden Hendrik van Hoorn ook is overeengecomen omtrent de coop van deszelfs voorsegde erff zoo groot het was, hoe wel voor een excessive prijs, Gereght behoorlijk is gepasseert, en teffens de coopenningen zijn voldaan geworden, dat de Vertoonders zedert dien tijd voornamentlijk hebben nagegaan, met intentie alsvoreen, wat er met opsigt tot een van de magazijnen dat op de vercopte grond staat, en gezegt werd van wegens het Gemeene Land aldaar gestelt te weesen, zoude mogen zijn te vinden en dat haar ten dien reguarde alleen is voorgecomen, dat Salomon van der Heul in zijn leven kruijtmaker van het Gemeene Land, en te gelijk Eijgenaar van de voorsegde grond, wel soude hebben willen permitteeren, terwijl zijn Contract over het aldaar maaken van buskruijt voor het Gemeene Land, nog was durende, dat aldaar ook een plaats zoude werden geappropriert om buskruijt voor het Gemeen land te bergen, evenwel alleen dat geene het welk te boven ging de quantiteit die omtrent de Stad Schiedam geconserveert wierd, een saak die in diervoegen zeer wel zoude kunnen weesen als in zeeker opsigt aan den zelve van der Heul als Kruijdmaker favorabel en aan desselfs fabricq de leverantie voor het Gemeene Land meer attacherende; dog die, zoo als het aan de Vertoonders voorcomt, geensints kan werden

opgevat in die zin als off het zag op kruijd dat elders gemaakt was, en als off hij van der Heul zonder eenige vastgestelde prijzen recompens, daar tegens te bedingen, zig selven zoude hebben willem obligereen, en veel min nog volgen de possessseurs van zijn land, om een zodanig magazijn aldaar voor sulken vrend kruijd tegen hun wil en tot hun nadeel in perpetuum te doen blijven, zelfs na dat te Schiedam de principale bewaarplaats van kruijd niet meer exteerde, veel min na dat het opgeregte Contract van Leverantie van kruijd, door verloop van de gestipuleerde tijd en het discontinueeren van hetzelfde Contract over lang van zelfs vervallen en gantsche-lijk bujten effect geholpen is, Ja zelffs nog, na dat te deser plaats, in het ge-heel geen kruijdmakerij meer is exteerende, Waar door het goed genoegsaam onverkoop-baar zoude weezen gemaakt; Waar om dan ook gevonden word dat hij van der Heul zig sorgvuldig gewagt heeft, van ietwes te passeeren, te ondertekenen, ofte declaree-ren waar uijt tot lasten van hem off van zijn regt verkrijgende zoude kunnen werden aangeweesen eenige obligatie, en veel meer nog de overdragt off Constitutie van cenig reël off gerealiseert regt,

Dat offschoon de Verdoonders niet verwagten dat Uw Ed.Mog. zouden souteneeren wil- len dat het Gemeene Land zonder Contract off wettigen titul van acquisitie op de voorzegde grond zoude hebben een Regt waar van de exercitie aan de Verdoonders voor hunne Stad en ambagtheerlijkheit zoo dangereus zoude weezen, als boven aange- weesen is, zij egter te raaden zijn geworden zig daar over sekerheitshalven, en te gelijk ook over de ontruiming, off ontlediging van het voorzegde erff van losse goederen die in de wegh leggen, te adresseeren aan Uw Ed.Mog. gelijk zij dan zijn doende bij dezen, reverentelijk versoekende dat Uw Ed. Mog. aan de Verdoonders gelie- ven te geeven de nodige gerustheit dat in het voorzegde Magazijn geen kruijd meer sal werden geborgen, en ten opsigten van het verder off ander gebruik 't geen Uw Ed. Mog. van hetzelfde mamagijn zoude gelieven te maken, met de Verdoonders te ac- cordeeren over de prijs die nu jaarlijks zoude werden gegeven, en dat Uw Ed. Mog. wijders van de voorsegde grond gelieven te laten amoveeren zodanige stukken van de gesprongen off geruineerde Kruijdmoolens als Uw Ed. Mog. zullen oordeelen den Lande te competeeren,

T Welk doende etc.

Memorie

Magazynen etc

In het Contract gepasseert op den 30e Augusti 1672 voor den Notaris Willem van Assendelft en sekere Getuygen binnen Delft, staen de naervolgende Perioden

Dat ook denselven vander Heul buyten lasten vanden voorsegde Lande deurgaens sal onderhouden, ende repareren de voorsegde vier Moolens ende Stallingen, selfs by ongeluk van t springen van deselve Moolens, t breeken van de steenen ende wat het soude moogen zyn, ende alles by t expireren van de tyd hier nae geexpresseert alsoo opte leveren

Welke conditien wedersyden vastgesteld zyn voor den tyd van 30 jaeren ende ingaende op dato deeses, ende soo het geviele dat naer de expiratie van deselve tyd de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raeden voornoemt met denselven vander Heul zyne Erven ofte Naekomelingen in de continuatie van deselve conditien ofte andersints niet konden accorderen dat in sulken gevalle denselven vander Heul ofte syne actie ver- krygende gehouden zullen zyn de voorsegde Moolens en verdere timmeragie aen te neemen en betalen tot tauxatie van neutrale Persoonen en prysen als het alsdan be- vonden sal werden waerdigh te zyn

Alle welke verbeeteringen veroorsaekt syn door de favorable Periode in den Contra-ct met vander Heul aengegaen dat hy altoos voor alle andere soude geemployeert werden alsser wat te doen was.

Resolutie 30 April 1723

Is geleesen de Requeste vande etc alle kruijtmakers wonende tot Amsterdam ende te kennen gevende dat sy hadden verstaan dat door het overlyden van Salomon vander Heul was komen te cesseren het Contract van Leverantie van buscruijd tusschen haer Ed.Mog. en denselven Vander Heul gemaakt zynde.

Copie

Memorien wegens t Magazyn staande op de Grond van de Successeurs van Salomon van der Heul in zyn leeven Pulvermaker te Delft

Salomon vander Heul off (volgens de woorden van het Contract door hem met de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raeden gemaakt) zyn actie verkrygende, als door haer Ed. Mog. volgens accord begunstigt zynde om alleen te maken het Nieuwe, en te ver- maken en te verdroogen het oude Buspulver van haer Ed. Mog. heeft uyt erkentnisse en consideratie van deselve Gunste, en uyt insigte om die van haer Ed. Mog. sig meerder waardig te maeken wel willen aenpresenteren een plaats op zyn eyge grond tot het bouwen van een Magazyn voor haer Ed. Mog. om soo veel te bequaemer en te gereeder aanstonts te connen bergen en bewaeren het Buscruyd door hem vander Heul of volgens de gemelte contracten syn Erven of Actie verkrygende te maaken, als stellende het voordeel in het maaken van Nieuw, en t verdroogen mitsgaders t ver- maalen van t defecte Pulver boven t nadeel dat hy door het bouwen van sodanige Magazyn te wagten had en onderworpen was, en t geen hy (onder correctie) sonder de geseyde voordeelen nooit soude connen hebben toestaen, want schoon genomen aen hem vander Heul of syn actie verkrygende door haer Ed. Mog. is toegelegt een somme van 500 guldens jaarlyx voor t bewaaken van t Magazyn, mitsgaders schoonhouden van de Laanen, Plaatsen en Wateren, ook t opbyten van t ys in Wintertyd om het selve Magazyn Soo kan deselve somme op verre na niet suppleren het nadeel dat den Succes- seur van deselve gronden komt te lyden, als deselve voordeelen daer van gesepareert zyn

in de marge: Ick vinde dat dit Magazyn is gebouwt in het begin vanden jaere 1689

Dient voor Memorie

In seker Papier door de Heer Salomon Stael aen my ter hand gestelt staet dat het Magazyn is getimmert Ao 1690

Want voor eerst moet het selve Magzyn bewaert werden alle Nagten door 2 Mannen hebbende voor elke nagt 12 stuyvers bedraegende alleen jaarlyx

f 401:10:

Het schoonhouden van de Laanen en Plaatsen ook de Waeters om en voor t Magazyn, genoomen voor een arbeyder 2 daegen per week op 16 stuyvers daegs

f 83: 4:

Des Winters het opbyten van de vyver, door malkander gestelt op 40 dagen elk a 16 stuyvers

f 32: -:-

En dewyl de voorsegde Wagten onmoogelyk door geen 2 Mannen soude connen werden waergenoomen, soo worden daar toe gebruykt 4 Per- soonen die malkander aflossen, en alsoo met haer vieren in den daghuyr van den Eygenaer te samen hem nogh dagelyx daer en boven Soomer en Winter door een gerekent komen te kosten 18 stuyvers daegs, belopende jaarlyx een somme van

f 328: -:-

Het Costgeld van een grooten Hond, dewelke den Eygenaer mede moet onderhouden tot 1 gld sweeks, bedraagt

f 52: -:-

Alles gemelt in de jaarlyxe Declaratie waer op deselve 500 glds door haer Ed. Mog. is betaelt

Twelk als het Magazyn door Soldaten moest werden bewaakt nog vry hooger soude belopen

Buyten en behalven dat gemelte vander Heul of syn Successeurs soo veel jaeren hebben gemist en nog dagelyx missen dat geene, dat deselve anders van sodanigen groote stuk Lands soude hebben connen trekken, als het selve beplant of bebouwd wierd of anders ten oirbaar gebruykt

Daer en boven sodanigen onvryheyd onderworpen dat haer ghecele werk door de be- dienden van t Magazyn den over en doorgank ten allen tyde subject is

En t welk by aldien daar telkens buscruyd van andere Moolens soude gebragt worden, een nog veel grooter Servituyt soude toebrengen, en moogelyk meerder confusie veroorsaken, als connende onmoogelyk in sodanigen werk geen vreemde Persoonen om het groote pericul getollereert werden, te meer om dat dagelyx alderhande praetexten

souden connen gemaakt werden om by occasie van t senden van Pulver of anders haer Ed. werk te doorsnuffelen, soo dat als denselve Vander Heul soo voor sigh selven als voor syn Erven of Actie verkrygende, als hy niet beoogt hadde de voordeelen van Pulvermaker alleen van haer Ed. Mog. te blyve uytgesondert van de Collegien in t Contract gemeld, sig ook wel soude gewagt hebben sig sulken considerable jaarlyxe verlies en servituyten te onderwerpen als hy soude lyden, ingevalle hier ontrent eenige verandering wierde gemaakt, en voor al van sodanige importantien tot zyn nadeel.

1743

Verkoopinge
van verscheydene Steenen etc gedient hebbende tot
De Kruijtmoolens
die op den eersten February 1742 syn gesprongen

Den 6de February 1743 op de Kruijtmakerije bujten Delft publicq verkogt aan de ondergeschreeve perzoonen, verscheijde steenen met haar toebehooren, dienende tot de Cruijtmakerije, mitsgaders verscheijde andere zaaken, toebehoorende Haar Ed. Mog. de Heeren Gecommitteerde Raaden van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van Hollant ende Westvrieslant

No 1 Treckgelt getrokken bij Jan van Leeuwen, Delft, op Gekogt bij Pieter & Hendrik Oudman, Amsterdam, om	f 85:--:-	
2 Treckgelt getrokken bij Roeloff Steen, Amsterdam, op gekogt bij Jan van Leeuwen, om	f 100:--:-	f 125:--:-
3 Treckgelt getrokken bij Frans Burgh, Rotterdam, op gekogt bij Jan van Leeuwen, om	f 160:--:-	f 195:--:-
4 Treckgelt getrokken bij Frans Burgh, op gekogt bij Jan van Leeuwen, om	f 185:--:-	f 215:--:-
5 Treckgelt getrokken bij Cornelis van Duijn, Delft, op gekogt bij den zelven, om	f 55:--:-	f 235:--:-
6 Treckgelt getrokken bij Jan den Ouden, Delft, op gekogt bij Anthonij Palm, Delft, om	f 10:--:-	f 70:--:-
7 Treckgelt getrokken bij Barent van Palm, Rotterdam, op gekogt bij den zelven, om	f 125:--:-	f 16:--:-
		f 125:--:-
	te saamen verkogt voor	f 981:--:-

-o-o-o-

zie:

Serie-uitgave van het Genootschap Delfia Batavorum, nr 4, 1978.

E.L.van Olst en H.W.Boekwijt

"Delftse Windmolens" van de 13e eeuw tot heden.

idem, nr 13, 1986.

Pennevruchten uit Delfts Historie

G.G.Kunz "Delftse wapensmidse ontstond drie eeuwen geleden"

idem, nr 15, 1988.

Kruit en Krijg

W.A.Feitsma "Delft, de wapenkamer van Holland".

opgemaakt door de Secretaris van den Raad.

Memorie

Recepten 1745

Handpenningen

Handpenningen en handelingen inde deert tot aankoop van de Druiven, en de andere van de Koningina keizer van de Opleed in de Atoria gelopen bij de Druivenboom, even bij den de Stad Delph.

22 Decemb. 1742.

De Stad heeft vroeger een loop contract betaald van de of van de Meester die van Mooren in volcoming der titule (opspenningen van omme lant de Marzen, so Boringaakt, acylmaer, thijis en theylant, met de Druiven en de Druiven, daer op staande

De som van 20000 -
Randen Secularaer montienben
wordt leeft in de koster van de
de L. Pen. met de tijden op
daekt de som van 288 0 8

De Betaalt megen de stad ten beke
van russedige beclaedigen 1000 - -
21288. 8. 8

De betaalt de reventantende
Anfang 1814. 1. -

Monteerd die de geleele
druiven tijtgeabe 16474. 7. 8

Legens de reventantende llytgegeevenen
ninge te geveentueer meide den onfang
van de geve. koster of haaak die Druiven
en geboeven, item van het geboentegeto
Maakt in April 1744.

Ontfangen van de geve. koster Druiven
en geboeven tot 2. febr. 1744 3000 - -
Van het geboente 2014 10 -

Maar af de onkosten op
Drie gekopen ge rallen 200 9 -

Plijft Lijne 1814. 1

De vorderingen op Perzische
Drie Partijen, nabijstijlk

1. Aan Jan Brees om te witten hoe groot de land met het Ouden
Laante en het Pakhuys of Magazijn, op de laatste geteekent
n. 1. B. (D. E. H. et. v. 30 Jaar) op een eengelyk groot
de Somme van 325

2. Aan Jacobus van der Maan 2 Margen 2 Mond tharmer Land,
met Huyjs, Schuim, en over dese getimmerden, geteekent als Boven,
K. P. v. L. v. 5 Jaar, (D. H. ad) alleen in te vende betaalen
De Extra Ord. gelykspending bijgeleet van v. d. G. van . . . 445
3. Aan Jan Koppert 2 Margen 2 Weyland, geteekent als Boven,
N. V. v. 5 Jaar, eengelyk groot. Somme van . . . 70

De Somme van moet getrokken worden Samen 510
De Ord. in Extra Ord. gelykspending van het geschiedde
Aan Jan Brees en Jan Koppert, Samen, om te witten
De Margen 115-2-4
De vorderingen en Sluyze 12-1-14
Moeite 5-8-1
De Extra Ord. gelykspending van v. d. Maan alleen . . . 29-13-1

De Somme de vorderingen jaarlijks te montsen 377.14.14

De Intrusie van 15100 (G. G.) De Intrusie van t. 1674 van
n. 21. (D. E. H. et. v. 30 Jaar) op een eengelyk groot . . . 34-7-8

ARA

Grafelijkheidsrekenkamer, Domeinen in Holland.
inv. nr 220, nr toegang 3.01.27.01.
jaar 1652

Aan de Ed: Mog: Heeren De Heren van de Rekening van des Graeffelijkheijts domeijnen in Hollandt.

Geven reverentelijk te kennen de Regenten van 't oude Gasthuijs tot Delf, dat in 't selve Gasthuijs eenigen tijt onderhouden ende eijndelijk overleden is een zeker persoon genaemt Willem de naeldeman, nalatende ontrent drie dusedt gulden boven de schulden die altans tot kennisse van de Supplianten gekomen zijn, Ende alsoo tot Delf bij oude coustume gerecipieert, mitsgaders bij expresse keuren tot onderstant ende soulagement van de Godtshusen gestatueert is, dat aen de zelve vervallen alle de goederen der gener die van de zelve Godtshusen tot henluder overliden onderhouden zijn geweest, gelijk ook de Supplianten alle hunne patienten met die intentie ende conditie innenemen van des Godtshuijs zijde: ende mede den voornomden overleden (boven de dertig jaren in Delf woonagtig ende van de voorsegde intentie ende conditie niet onwetende geweest zijnde) met de zelve intentie ende conditie van zijne zijde ook in het voorsegde Gasthuijs gekomen is, Soo hebben de Supplianten dienvolgende mede de voorsegde goederen aengevaert als meijnende tot de zelve wel geregtigt te zijn, Het is nu zulcx dat tot der Supplianten kennisse gekomen is dat u Ed: Mog: sustineren dat de zelve tot de voorsegde erffenisse geregtigt ende ook van voornemen zijn daer over de Supplianten te Hove in Regten te betrecken, weshalven de Supplianten bedugt zijnde dat de voorsegde goederen door de kosten van 't voorsegde proces merckelijk zouden worden vermindert ende ook met u Ed: Mog: niet gaerne zouden treden in proces omme het respect dat zij Supplianten de Graeffelijkheid zijn toedragende; Soo versouken zij Supplianten van wegen 't voors. Godtshuijs ende Gasthuijs=armen zeer reverentelijk dat u Ed: Mog: goede geliefte zij het regt dat na u Ed: Mog: oordeel de Graeffelijkheid tot de voorsegde erffenisse zoude mogen hebben aen 't voorsegde Godtshuijs voor een proper penningken over te geven tot soulagement van 't zelve Godtshuijs, het welcke altijt is gewoon geweest des gemeen=lants Soldaten in hunne siekten ende quetsuren voor een zeer kleijne prijs te logeren cureren ende wel te tracteren, Ook door de schaersse tijden ende veelvoudige Siecken eenige jaren herwaerts in grote schulden ende lasten is vervallen.

T welk doende etc.

De Grafelijkheidsrekenkamer te 's-Gravenhage antwoordt op 25-4-1652 aan de Regenten van het Gasthuis te Delft:

"gunnen ende accorderen bij desen des Grafelijkheijts regt ende aensegge tot de penning- en ende goederen van Willem de Naeldemaecker (overl. 14-10-1651), mits daervoor betaelende in handen van den Rentmeester Generael vande Espargne, ten behouve vande Graeffelijkheid de somme van 500 ponden te 40 gr t pont vrijgelt"

zie ook : "Kruit en Krijg"

Serie-uitgave van het Genootschap Delfia Batavorum, nummer 15. Amsterdam 1988.

blz. 107

Dr. H.L.Houtzager "De militaire geneeskundige verzorging in Delft"

blz. 117

Dr. Th.F.Wijsenbeek-Olthuis "Vreemde eenden in de bijt? Integratie en discriminatie van de Compagnie des Invalides"

ff op den 14^{en} october a^o xviij^e
 eenenveertig

Inventaris ende Staet van alle de
 Goederen nagelaten by Willem de naede-
 man overleden in t' Gasthuys binnen desseff
 voor soo veel die tot commissie ende in handen van
 de Regenten van t' elve Gasthuys gekomen
 sijn.

— 250 a 12 gē 12 st. behoort	- - - - -	f 3 650-0-0
— 40 a 11 gē 10 st. behoort	- - - - -	f 4 00-0-0
— 30 a 12 st	- - - - -	f 18-0-0
— 20 a 6 st	- - - - -	f 6-0-0

Nog eenige boeymige kleyn sielers sijnken van
 kleyn der waerd. ontfadere als oud' kiel
 met oud' lappen. Dient hier voor

Memoria

Ja. ————— f 3 634-0-0

Hier tegen is betaet bij de
 voorsz Regenten

aan Jofina Elizabeth & Katalina kinderen tot besiedan over een iact sijn sijn te sijn den 1 ^{en} may a ^o xviij ^e	f 12-0-0	} f 188-11-0
aan d' erfgenamen van aris cois kater, over zift van sijn sijn al sijn sijn may 1637, 1638 & 1639	f 27-9-0	
aan Henrik van hobe nadedema in d' d' Coming tract tot amstedan in boedden van sijn obligatie op 16 ^{en} d' nadedema sprukē iijl geerd nadede al in d' iare 1631 geerd	f 135-4-0	
aan dootfchuldē & anderē nog betaet	f 13-18-0	

Keijl ————— 3 445-9-0

Van des 3445 gē gē moeten betaet worden de lappen
 die nogt opborsten (Bullen) — Memoria

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 536, nr toegang 3.20.61.01.

Molenaars

Extract Keure der Stad Delft in dato den 7en Julij 1738.

Artykel 15

De Molenaers zullen nogh in het algemeen, nogh in het bijzonder eenig Contract, of Complot maaken, hebben, of houden, om in eene Beurse, en tot gemeene Schaade of bate te malen: Ook selfs niet wanneer zij een Eijgen Moolen bemalende, nog part of deel hadden in den Eijgendom van een andere Moolen, die sij door een bedrijf of knegt laten bemalen, op een boete van ses hondert Guldens, van veertig Grooten t stuk, te verbeuren bij den Moolenaar, die sodanigh Complot, of Contract zal gemaakt hebben, booven arbitraire Correctie, bij die van den Gerechte, t'zij tot Lijfstraffe, bannissement of andere, ten lasten vanden Schuldigen, nae bevind van zaken, te decernerem; Te bekeeren de helfte van de Boete aen t Caritaethujs deezer Stad, ende de wederhelfte aen den Aenbrenger, alwaer hij ook zelf aen het Complot schuldig; Sullende hij booven dien quijscheldinge genieten, van de boete, bij hem verbeurt, en van de arbitraire Correctie, bij hem verdiend. Ende werd den Impostmeester op het Gemael, mitsgaders sijn Collecteur, en andere Bedienden, verzogt, op dit Stuk, een naeuwe toezigt te neemen, en geen betaling van het Maelloon te doen, aen desen of geen Molenaar, om het selve aen de andere Molenaers om te deelen, nog ook het selve te verdeelen, in soo veel gelijke deelen, als de Moolens sijn, maer aen ijder Molenaar in t'bijzonder uijt te keeren, het geene bij de boeken, en aenteekeningen van de Toesienders, of Telders aen de Moolens, blijken sal, bij dezelve verdient te zijn.

Extract uijt de Resolutien van de Heeren van de Weth der Stad Delft, in haer Ed Groot Agtbaere Vergadering genomen op Woensdag den 28' December 1757.

De Heeren Burgemeesteren, hebben ter deliberatie van deeze Vergaderinge gebragt, Twee Requesten, aen hen Heeren Burgemeesteren gepraesenteert, het eene door Cornelis van Dijk, Eijgenaar van de Papegaaij-Molen, staande op de Buijten Waetersloot alhier, waer bij hij Suppliant, vermits etc.

in de marge: Cornelis van Dijk geaccordeert Mout Mesting, en met en benevens de andere Koorn-Moolenaers Bakgoed te moogen maalen
Item permissie omme in een gemeene beurs te maalen, en laastelijk consent tot het amoveren van de Oostmoolen.

Waer op wesende gedelibereert, zijn Heeren Burgemeesteren voor hunne meenigvuldige genome moeijtens, in voorsegde zaak bedankt, en conform derselver Propositionen, goedgevonden en geresolveert, omme meergenoemde Cornelis van Dijk, als Eijgenaar van de Papegaaij-Moolen, staende op de Buijten Watersloot alhier te dispenseeren van de Keure van den 17 Junij 1650, en Ampliatie van dien, in dato den 9 Februarij 1671, en dien volgende, den zelven te permitteeren, gelijk hem gepermitteert werd bij deezen, omme, te beginnen met den nu aanstaanden jaere 1758, op zijn voorsegde Moolen, niet alleen Mout, Mesting etc maar ook met, ende benevens de andere Kooren-Moolenaers Bakgoed te moogen maalen, mits hij van Dijk, aen deselve Kooren-Moolenaers, ter goedmaking der Lasten, en Onkosten bij hem, tot beneficeering, der voorsegde Fabryquen uijt geschooten, en geimpendeert, voor sijn Portie betale, de Somma van Twee Duijsend Guldens, Eens, En dat hij van Dijk, mitsgaders de respective Eijgenaers der boven-genoemde drie Kooren-Moolens, voortaan in een gemeene Beurs, zullen maalen, en dus dat de voordeelen en Winsten, zoo wel van het geene het Gemeene Land, aen de Moolenaers geeft, als van het geene van het Maalloon, zoo van Mout, Mesting, als Bakgoed provenieert, zal werden verdeelt in vier Eguale Portien, en bij de Molenaers van ijder van de voorsegde Slik-, Roos-Groene- en Papegaaij-Moolen, daer van een gerechte vierdepart werden genoten, ten welken Eynde, de Heeren van de Weth hebben goedgevonden het 15e Articul van bovengemelde Keure, en Reglement voor de Koorn, en Meelkeurders, Bakkers en Moolenaers, binnen deeze Stad, in dato den 7e Julij 1738, te altereeren, blijvende voorsegde Keure en Reglement voor het overige, in zijn geheel.
En is wijders goedgevonden, en geresolveert, omme de Eijgenaers van de voorsegde Slik

Roos, en Groene Moolen, hun verzoek aen deese Vergadering op den 6 September 1756 gedaen, en alsdoen, in deliberatie gehouden te accorderen, en dienvolgende hen te permitteeren, gelijk deselve gepermitteert werden bij deesen, omme, de bij haar gecogte Oostmoolen staande binnen deese Stad, te moogen amoveeren, en ten hunnen profijte te beneficeeren; En zal Extract deeser Resolutie gegeven werden, zoo aen voornoemde Cornelis van Dijk, als aan de Eijgenaars der Drie Meergemelde Koornmoolens, omme te strekken tot hun Narigt.

Accordeert voor soo veel het geextraheerde aengaet,
met de voorsegde Resolutie
was geteekent H.Vockestaert.

-o-o-o-

zie:

E.L.van Olst en H.W.Boekwijt.

"Delftse Windmolens van de 13e eeuw tot heden".

Serie-uitgave van het Genootschap Delfia Batavorum, nr 4, Rodopi 1978.

I Papegaai Molen, blz. 37 & 57, korenmolen op de Buitenwatersloot.

II Groenmolen, blz. 64,65,66 & 69, Sprangmolen, later Groenmolen, korenmolen.

III Roosmolen, blz. 55,56,58,59 & 67, Bordeel- of Gasthuismolen, later Roosmolen,
(de Roos), korenmolen.

IV Slikmolen, blz. 37,64 & 65, buiten de veste, korenmolen.

... hebben de molenaars van de bakgraanmolens, toen vier in getal, gerequesteerd, omdat voor vier molens te weinig bakgraan te malen was en van uit het geringe maalloon voor acht huisgezinnen een ordelijk bestaan te vinden, dat het aan de molenaars van de drie bovengenoemde molens (Groen- en Roosmolen binnen de veste en Slikmolen er buiten) vergund mocht worden, om de molenaars van de vierde bakmolen, genaamd De Uyl, staande op de Buitenwatersloot te mogen uitkopen en die molen te doen slechten of afbreken, ...

N.B. bij de Gemeentelijke Archief Dienst te Delft is aanwezig een: "Molendossier".

"De Stad Delft", cultuur en maatschappij van 1572-1667.

uitgave Stedelijk Museum Het Prinsenhof te Delft.

Boekwijt & Van Olst; Delftse Windmolens,

blz. 65 e.v.: Ontwikkelingen in de molenbouw

Delftse molentypen

Verbeteringen aan de watermolens

Delftse korenmolens in de 17e eeuw

Delftse molens op de kaart figuratief

idem 1667-1813.

blz. 43 e.v.: hier worden genoemd de namen van de volgende molens,

Roosmolen

Gasthuismolen

de Uyl

de Papegaai

Oostmolen

Groenmolen

Witmolen

Zeldenrust

de Oranjeboom

Windlust

Pauwmolen,

trasmolens en houtzaagmolens

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. 419, nr toegang 3.20.61.01.

Copieën van rekeningen van Molenmeesters van den Plaspolder, 1811-1836,
van den Hoekpolder, 1811-1836, en
van den Schaapweipolder, 1810-1836,
27 stukken in een portefeuille.

Van Vredenburg, inv. nr 420.

Copieën van rekeningen van den Noordpolder, 1811-1836,
van den Nieuwen Broekpolder, 1812-1835, en
van den Ouden Broekpolder, 1811-1836.

-o-o-o-

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 513, nr toegang 3.20.61.01.

Memorie van Commissarissen van fabricage van de werken, welke moeten besteed worden anno 1787, te Delft.

Paragraaf I

De vernieuwing en verswaaring van alle de sloten aan Stadsspuithuisjes, met de aanschaffing van alle de vereischte meerdere sleutels voor de Heeren van de Vroedschap, derselver Ministers en alle tot de Spuiten gequalificeerde Persoonen, ten verzoeke van H.H. Superintendenten en Generale Brandmeesteren, tot beetere conservatie en bewaaring, van die noodsaakelijke en gewigtige werktuigen gemaakt, hebben meede een onverwagt bezwaar op de Rekening gebragt.

Ook is een gevaarlijke ongesteldheid aan de hooge keukenschoorsteen van den Prenter der Carsaaijhallen, welke na noodige besteigering behoorlijk is geredimieert, dog 't welk al meede zonder extra kosten niet heeft kunnen geschieden.

Paragraaf III art. 16

Eindelijk zal in September of October (1787) dienen gedaan te worden een besteeding van ten minsten 100 duizend straatklinkers voor Stads straten, welke wegens de groote schaarsheid en enorme duurte dezer steenen tans een zeer beswaarende en nauwelijks te draagene laste voor de stad zijn, dewijl bij het Straatgeld zo de Inspecteur meend, ten minsten een alterum tantum tot onderhoud der straten door de stad word bijgelegd.

-o-o-o-

Van Vredenburg, inv. nr 586.

Emolumenten als Adjunct ter dagvaart enz.

18-9-1736 absent, "ten 5 uren desen middagh nieuwen Haering gegeten".

Van Vredenburg, inv. nr 513, 26-2-1787.

"Ook is dit jaar ontstaan een groot gebrek aan de klok en uurwerk van de kerks-tooren te Delfshaven, die geheel niet wel loopden en overkomstig de wijzer gaan wilde waarom het op verzoek en klagten der burgeren en inwoonders van Delfshaven onvermijdelijk was de herstelling van dat uurwerk en klok, die ten lasten der Stad zijn onderhanden te neemen, en daar het besteigere van den Tooren daartoe noodsaakelijk was, wierd verzogt en beslooten bij deeze geleegendheid nu het zeer gemakkelijk zonder kosten van de besteigering die voor de reparatie van het uurwerk log moest gesteld worden konde geschieden, te doen het gronden, opverwen en vergulden van de wijzer borden haare letters en aanhooren, t welk zij hoognoodig hadden, en daarom ook geschied is".

Kwartierstaat Bastiaan Gerard Eldermans, kwartieren 144/145.

Dirk van der Vorst, ged.Delft 9-12-1714 NK, begr.D'haven, Gaarder 22-10-1779, huwt Delft o.tr. 5-5-1736, trouw boek O.K.Delft, Anna van Vliet, ged.Delft 20-7-1713 NK, overleden nã 1786. Uit dit huwelijk 9 kinderen, de oudste gedoopt te Delft en de volgende kinderen gedoopt op D'haven; van deze kinderen zijn 4 jong overleden.

Testament ouders 17-4-1779, G.A.R'dam ONA 3907/40.

G.A.Delft, Officie boek 1700-1790, Dirk van der Vorst op D'haven, straatwerker 13-9-1741, klokkestelder 15-4-1755.

G.A.R'dam ONA 3898/558 Dirk van der Vorst, klokkeluiden 28-10-1764.

idem 3890/228 idem voogdijstelling over de minderjarige erfgenamen van Pleuntje van Reijn, weduwe van Jacob van der Meij, overl. 18-8-1746 op D'haven.

G.A.R'dam ONA 3901/49; Maandag 27-3-1769, 2de Paasdag, des morgens omstreeks 10 uur, is Anna van Vliet, huisvrouw van Dirck van der Vorst, beroofd van enige flessen drank, die zij onder haar schort hield.

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 573 B, nr toegang 3.20.61.01.

Stukken betreffende de hervorming van de finantiën.

Lijste vande Tractamenten der Officianten volgens het uijtgeeffbouck vande Tresorien der Stad Delft d'anno 1649

den Officier deser Stad sjaers f 300 guldens			
wert op ordinantie betaelt bij memorie			
den Pensionaris	2000	- -	
Huishuer	300	- -	
	f	2300	- -
Mr Quirin van Streijen Stads Advocaet	f	24	- -
Mr Willem Degroot Stads Advocaet	f	12	- -
Mr Simon Groenewegen vander Made Stads Advocaet	f	12	- -
Jacob Vileers Procureur voort Hoff en Hogen Rade	f	12	- -
Mr Theodorus Vallensis Stads doctor	f	100	- -
Nicolaes Boogaert	f	100	- -
Mr Antonij Vockestaert Stads doctor	f	100	- -
Mr Nicolaes Verheul Stads Chirurgius	f	90	- -
Mr Adriaen Raes ut supra	f	90	- -
Mr Louis Heinsius Secretaris vande Weescamer	f	350	- -
Corstiaen Jacobsz van Houten Tresoriers Bode	f	60	- -
sijn assistent mits zijn onderdanen	f	25	- -
Den Camerbewaerder vande Weescamer	f	86	- -
vande Raedcamer	f	206	- -
van Burgemeesteren Camer	f	106	- -
denselven voort overbrengen vande sleutels vande wagt	f	9	- -
denselven voort schoonmaken vande Camer 30 gd twelk			
verhoogt wert tot	f	40	- -
Gerrid Jans bewaerder vande artillerie	f	30	- -
met zijn doot te cesseren			
Mr Hendrik Stroomberg organist ende Beijerman opt			
Stadhuijs	f	206	- -
nog voort steecken vande tonnen opt Stadhuijs	f	103	- -
Doelknecht vande Hand ende Voetboogs Doelen	f	24	- -
Stads Straetmaeker	f	84	- -
de turvschaveelders vande schepen	f	24	- -
Michiel Kerkhoven voort luiden van de werk Clock	f	18	- -
de 16 Clapwakers ijder nagt swinters 8 stuyvers ende			
somers ses stuyvers	f	1021	12 -
verhoogt anno 1650 tot 9 ende 7 stuyvers			
De 2 Hooftluiden alsvooren	f	127	14
Stads ... maker	f	120	- -
Lambregt Gerridsz voort doen gelijk slaen van Stads			
vijf slaende Clocken opde oude Kerck, Stadhuijs,			
St Joris gasthuis, oude Gasthuis ende Schiedamse			
poort met t smeren vande Clock opt Stadhuis	f	300	- -
voort winnen vant uerwerk opt St Joris Gasthuis	f	18	- -
voort winnen vant uerwerk opde Ketelport	f	18	- -
Schoonmaker van 't marctvelt vis marct etc	f	90	- -
voort reinigen vande Vesten	f	30	- -
de 4 geswore Trommelslagers	f	120	- -
den Camerbewaerder vande Camer vande opschijvinge van			
de gene die hem ten Huwelijk begeben		5	guldens
de 2 Raemwagters t samen met het bewaren vande kist			
ende stangen	f	10	- -
Het schoonmaken vant Stadhuis binnen ende buiten	f	32	- -
Reinigen vande Beestemart eertijds Broerkenskerkhoff	f	45	- -

de Coster vande Oude kerk voort leggen der Cussens inde Magistraets Banck	f	6 - -
Jan Otten voort schoonmaken van eenige bruggens voort leggen vande Cussens inde nieuwerk Michiel Crijnen van Kerkhoven graefmaeker	f	12 - -
Coster inde fransse kerk ter sake voorsegt	f	6 - -
denselven voort overbrengen vant Register vande Huuwelijkse saeken	f	10 - -
De 4 geregts Bodens	f	8 - -
den 20. dec. 1649 ijder verhoogt met 25 tsiaers met 100 guldens	f	836 - -
voort reinigen vande Secreten buiten de ketel ende Rotterdamsepoort	f	24 - -
De 4 sHeeren Dienaers den 23. dec. 1649 ijder toegeleit 50 gld op ordonnantie indien het meriteren		
Coenraet Harmansz voort smeeren ende reijningen vant uerwerk opt Stadhuis, Oudekerk, St Joris gast Huis, sijn eijgen olij ende kaerssen	f	24 - -
de 5 predicanten, alsoo een vande 6 woont int huis vande Stad 300 gld sjaers huijshuer te weten		
Spranckhuijsen	f	300 - -
Tegulanis	f	300 - -
Oostewijk	f	300 - -
voor de verponding so lange in een gehuert huis woont	f	12 - -
Goethals boven sijn huijshuer vant gemeene lant	f	100 - -
Junius ut supra	f	100 - -
Theunis Jansz Sieckentrooster	f	150 - -
Dirk Cornelisz vander Bijl Havemeestersknegt	f	400 - -
Reijer de Heijde fabrijcq	f	400 - -
Leendert Claesz voort onderhouden vanden Rijlaersdam inde landscheidinge van Soetermeer 50 gld dog verhoogt 30. nov. 1649 met 30 gld	f	80 - -
Den Bailliu vande Zajnering	f	36 - -
den selven nog	f	36 - -
Stads Tromper 184 gld te betalen op ordre bij memorie		
Den ouden Secretaris Johan van Groenewegen jaerlijx toegeleit uit het incomen der Secretarie, dog daar uit niet connende werden gevonden tot laste vande Stad	f	1500 - -
Den Toesiender vande Stroo, nagt werkers, ende seepsop-schuiten, met de ascrebbens 12 sc daegs te betalen bij den Havenmeester		
de 2 Clapwakers buiten de Water Sloopsepoort	f	25 - -
Weddens vande portiers vande Poorten		
Den Portier vande Oostpoort	f	12 - -
Rotterdamsepoort	f	12 12 -
Schiedamsepoort	f	24 - -
Watersloopsepoort	f	20 - -
voort t vegen van deselve	f	9 - -
Haeg ende Wateringsepoort	f	30 - -
voort vegen vande selve	f	24 - -
Bewaeker vant Duijvelsgat	f	20 - -
Sluijswagter off waernemer vant Verlaet op de buiten-watersloop	f	54 - -
de n Portier vande Rotterdamse poort voort ophalen vande valbrugge voor deselve poort voor de doorvarende schepen	f	8 - -
Jan Haring reijsende Bode	f	106 - -
Den Portier vande Koepoort	f	91 - -
Schoolpoort	f	91 - -

Weddens vande Capiteijn des armes
 Stadshovenier ende Leverancier van Turff

Jan van Del Capiteijn d'Armes	f	200	--
Stads Hovenier, om de bomen ronts omme Stadsvesten, buijtewegen tot Overschie, ende Delftshaven etc te planten, snoijen, reinigen etc	f	36	--
Den Ontfanger ende uijtlevaer van Stads turff wert op ordonnantie betaelt	f	20	--

Weddens van Vroedvrouwen

Judit Willems	f	72	--
Geertge Jans	f	80	--
Grietge Andries	f	66	--
Aeltge Bastiaens	f	66	--
Claertge Pieters	f	48	--

Weddens vanden Rector ende Schoolmeesters
 vande groote Schoolen

Jacobus Crucius Rector	f	800	--
Den Conrektor Schrevelius	f	500	--
Florentinus Crijtberg	f	450	--
Isacq Ketelanus	f	350	--

Weddens van Broodwegers

de 4 Broodwegers	f	100	--
------------------	---	-----	----

Wedden tot Overschie

Stads Bode aldaer	f	6	--
Brugbwaerders	f	180	--

Wedden op Delftshaven

Stadts Rent ende Wagtmeester	f	750	--
Annetge Jacobs vroedvrou	f	60	--
Crijntge Bouwens uts	f	36	--
de 2 Broodwegers aldaer	f	24	--
De twe Sluijswagters	f	204	--
De 2 Clapwakers 4 st snagts	f	73	--
Hekbwaerder op den Rotterdamsendijk	f	10	--
op den Schiedamsendijk	f	7	--
de 2 Schaveelders vande Schepen	f	100	--
Clokluijder ende stelder vant uerwerk	f	60	--
de Carreman	f	75	--
voor... huur	f	24	--
Stads Bode op Delftshaven	f	99	--
voort ... vande Cuipers 6 gld	f	200	--
Aelbregt van Minden ? voort besorgen dat de Coopluiden van Cuipers gedient sullen zijn	f	12	--
De keurmeesters vanden Haring	f	72	--

Collecteurs

vande Brouwery Excys	f	120	--
vande turff excijs vande brouwers	f	12	--
vande helfte vande gruitgelden	f	5 4 8	

Tresoriers Salaris etc

Den Tresorier	f	750	--
Presentie geldt			
Maendagsgelt	f	57 12	--

de Secretarissen voort schrijven vande Tresoriersboeken	f	117 7 8
voor stoffe papier francijn etc	f	289 17 -
voort schrijven van diverse extraordinaris dingen als quohieren wagtboek ordinaris bestecken missiven obligatien etc	f	881 7 -
derselver Salaris ende 50 penningen vande nieuwe poorters ende brouwers	f	7 12
den 4de penning vant exue	f	1 10 -
voort schrijven der Rekening	f	1 16 -

-o-o-o-

ARA

Familie Archief VanVredenburg, inv. nr 516, nr toegang 3.20.61.01.

Memorie betreffende de diverse Stadsgebouwen 18e eeuw, 1 omslag.

Memorie van Stads Gebouwen en Werken

Anno 1741

binnen de Stadt

Stads Raedhuijs

Vleeshal

Visbanken en pensbanken

Een Stadskelder verhuurt aen Schiefbaen

Stadsbooterhuijs

Stads Waege en huijsing daer booven

Kaes en booterbanken en de beurs op de booterbrugge, en het geweese inslagershuijsje, dog is reeds gesegt aende beurs niet veel meer te repareeren

De luyff in de nieuwstraet met de conijnebank

Een huijs naest St Aagten verhuurd aen Juffer van Dam

De franse kerk en de Grootte koopsael van de lakenhal daer agter

De Grijnhal

De Lakenhal met de huijsing daer annex

Een huijs bewoont bij Ds Maillart

Een dito bewoont bij Ds Chauffepié

Een huijsje bewoont bij de koster Renaud *

Alle de huijsen in St Aegten tot aen Stadswal met heijningen

Alle de Huijsingen in het Princenhof als daer sijn

De Heeren zalen en keukens

De huijsinge thans bewoont bij de Schoolmeester Renaud *

De huijsing bewoont bij

De huijsing bewoont bij Juffrou van Schie

De Saeijhal met het annex camertje

De groote kelder onder de Heerezaal

De Latijnsche Schoolen

Het fratershuijs, de Bibliotheecq en huijsing van den Rector
t huijs in de Schoolsteeg bewoont bij de Praeceptor van t' stads School

De Stads Doele

De huijsing in de pluijmpot bewoond bij den Drilmeester

Het onderste van de oude saeijhal en t huijs onder St Lucas Gildekamer

Het bieraccijnshuijsje

Het klapwakers en bierkruijershuijsje, dog de bierkruijers loos staende
op het nieuw kerkhof moet door de bierkruijers onderhouden werden

Het turftonstershuijsje thans aen de W zij van de brouwerij de roode leeuw

Een huijs naest de Stads leenbank

De Stads leenbank en het woonhuijs

De Stads Werf en het woonhuijs

Stadsturfschuur

De Waterslootse poort en t Corps de Garde

2 kleijne huijsjes aen de oprel van de Stadswal aen de Waterslootse poort
tussen die en de Schoolpoort, agter de kloksteeg

De tooren op Stadswal aldaer

in de marge: Deese sal door den Dijkgraaf van Bleiswijk in vervolg onder-
houden moeten werden, als de menschen die thans daer in
woonen weg of verplaetst sijn

De Schoolpoort en Corps de Garde

De tooren aen Stadswal agter t bagijnhof
Het toesienders hujsje agter de Dirklangesteeg aen Stadswal
De tooren aen Stadswal agter hujs van de Heer ontfangen Vreedenburg
in de marge: Deese sal door de gemelte Heer moeten onderhouden werden
De Wateringse en Haegse poorten met haer Corps de Guardes
Het toesiendershujsje aen de Wateringse poort
nog een kleijn hujsje aen die poort rakende
nog een dito hujsje op de Stadswal
Het oude dolhujs of St Joris Gasthujs met een hujsje daer naest in
de poort
De St Anna tooren aen Stadswal
De sloot voor deese een brandslot van St Anne bogaert agter de hujsen
aen de N zij van de Geerweg, sijn uijtwatering hebbende in de sloot langs
de vest is 1719 door de Stad opgehaelt
De tooren aen Stadswal bij de geerweg
een hujsje t'eijnde de Geerweg
een hujsje dat de boomslijter bewoont mede aldaer
t Nagtwerkershujsje
Stadspaerdestallen aen de Geerweg
2 Torens tusschen de Geerweg en het rietvelt
De tooren agter t rietvelt aen Stadswal
De Koepoort en Corps de Garde
De tooren aen Stadswal agter de hopsteeg
De tooren aen Stadswal bij de Oost Molen
t toesiendershujsjes bij de Oostpoort
De binnen en bujten Oostpoorten
3 hujsjes in het Oosteiijnde in de Stadspoort
De tooren aen Stadswal agter de Spieringsteeg
in de marge: deese word voor de reparatie verhuurt
De bastiaenstooren
De roos of steentooren
De tooren aen de wal agter de Sliksteeg
De Rotterdamse poort
t kalk en koolwerkers hujsje
De Schiedamse poort met het uurwerk en de woning van de poortier en de
kelder onder de gemelte poort
Een woonhujsje aen d'andere zij deeser poort
het boekbinders hujsje in deese poort was leest geamoveert
De hujsinge bewoont bij de Commissaris aen de ketelpoort
De plankieren tot den aanleg der Rotterdamsen Schuijten
De keetelpoort en Corps de Garde
t toesiendershujsje bij de groene Molen
De tooren aen Stadswal meede aldaer Schoelappershujsjes
Alle de muuren rontsom stadswallen
Alle de stads slag speel en uurwerken op de toorens van t raedhujs oude
en nieuwe kerken en St Joris Gasthujs
Alle de Stads markten straeten bruggens, rioolen en kajen, verstaende
door deselve de vleugels der bruggens, en de kajen leggende voor de
straeten tot de wedersijdse hockhujsen toe
Alle de leuninggen en palen op de beestemarkten so op t broerhujs als
paerdemarkt
Alle de lantaernpaelen, en d'ijseren armen waerop de lantaerns geset sijn
so binnen als bujten de Stad, als meede de lantaerns
6 hujsjes daer de brandspuijten in staen
Al het Stadsbrandgeweer

Memorie van Stads Gebouwen en werken buiten de Stad
Anno 1741

Het verlaet buiten de Waterslootse poort
Het Commissarishuijs van de Maesslujsse schuijten
Het toesiendershuijs buiten die poort
De huijsinge, schuur en hek buiten die poort voor de Iakenraemen
De hekken en bruggens aen weersijden van de houttuijnen
t Gemeene secreet buiten de haegpoort
de Paerdestallen van de veerschippers
De heijning tussen gemelte paerdestallen
Het Damhoudershuijsje aen de Geusebrugge en de brug selfs
De gording tussen die brug en t bolwerk
De weg en het sandpad tussen de geusebrug en t haentje
Het Stadsverlaet bij het haentje
De brasserskade en het tolhek daer op staende
Het hek en brugge voor het bos bij de haegpoort naest den bleek
De koorbeurs en t pakjeskruijershuijsje buiten de ketelpoort
het Commissarishuijsje, marktmeesters huijsje en kamertje meede aldaer
De Stadskraen
De paerdekrebben en de gemeene sekreten op den hoek van t Zijdeijnde
De kaeijen paelen leeningen om de Stadskolk, alsmeede in het Zijdeijnde
tot aen de krakeelheul except voor slants magasijn
Drie paerdeweddens
Het Swaenhok
Alle de waterboomen, deuren hekken etc so ijsere als houte, en de beer
bij de saegmolen
Alle de veerschuijten
Het diepwerk van de vaert van de geusebrug af tot aen de nieuwe tolbrug
toe

Stadswerken op den Leijdschen dam

De Kolk en desselfs kaeijen
De Duijkers
t Damhoudershuijsje
t hekje aen de lantscheijding

Gemeene werken voor Delft en Leijden aldaer

t Commissarishuijs en tolhek
t kruijershuijsje
t Gemeen Secreet
de paerdestallen en houte glinting op de weg
de steene kaeij en plating tussen den dam en den horn de steijgers etc
Het trekpad van den Leijdschendam tot Leijden word voor gemeene rekening
aenbested
Alle de bruggens van den dam af tot aen de kuip of 1ste brug voor die
2de pael
de Lantaern palen en lantaern
De plaeting van t buitenste steijger af ende leuning voor de schuijten en
voorts de geheele plating tot het hek toe

Stadswerken gemeen met S Hage

Het trekpad van de geusebrug af tot de hoornbrug, met de bruggens daer
in leggende, de afschutting van den aanslag tot de geusebrug, de steene
kaeij en al het pael en plating werk van hetselve trekpad
Het tolhuijs en tolhek op de Haegse Straetweg
De Haegse Straetwegh selfs

De Zuiddvliet beginnende aan de Oostzij van de nieuwe tolbrugge aan de 1ste vestdijker op den L dam so aengaende het diepwerk, als het zodenwerk, de platingen en de paelen tot verhinderung van het rijden op den dijk of kade

Stadswerken onder Berkel Maessluys etc

Het Windaes op de Strikkade
Drie bruggens over de berkelse meeren
Een brugge in t Noordeijnde van berkel
De Clapwijksche weg na berkel
Een brugge op S Graefweg agter nodorp
Het tolhek, tolhuijs van berkel vogelkoij hooijberg etc
Al het platingwerk, alle de bruggens en waterloopen aen de moolens daer t trekpaard overloopt, palen op de weegen, hekken etc: tussen Delft en Maessluys
in de marge: Schout jansheul moet door Delft voor $\frac{1}{2}$ en de wederhelft door aanleggende eijgenaers onderhouden werden
Den Ijsbreeker van de Sluijse trekvaert sijnde tot gemeene lasten van Delft en de Visserij op Maessluys
De weg van Schout jansheul tot Schipluijde toe, dienende voor het sluijsse trekpad moet in het midden ter breete van $\frac{1}{2}$ roede door de Stad gepuijt en een voet boven t Winterwater gehouden werden volgens contract met de aanleggende ingelanden d' 1675.

-o-o-o-

* + *

Elie Renaut was koster van de Waalse kerk te Delft, zijn broer Paul Louis Renaut, ook wonende te Delft was schoolmeester van beroep, beiden gedoopt te Delft in de Waalse kerk op vervolgens 3-3-1697 en 26-10-1710 als kinderen van Lambert Renaut (koster II) en Pernette Barlie.

Elie Renaut was naast zijn kosterschap ook werkzaam als Meester Kleermaker, volgens de registers van de Impost van 1750 woonde hij met vrouw, zoon en twee dochters in het St Aagten ZZ aan de Vest, hij is koster III in de reeks van kosters Renaut, beschreven in "De 5 kosters Renaut"; Elie Renaut is begraven op 27-3-1750 in de Waalse Kerk in het St Aagten te Delft.

zie ook: Familie Archief Van Vredenburg inv. nr 568.

"Rekeningen gedaan ten behoeve van de Walsche Kerk binnen Delft", dd 1-2-1736, betalingen aan Elie Renaut koster, in 1726 en 1735, inzake zijn wedde en andere kosten.

Paul Louis Renaut, schoolmeester met inwonende leerlingen; vermeld in de kwartierstaat van Bastiaan Gerard Eldermans, onder kwartier nr 134. Schoolmeester Renaut was gehuwd met Marie Janne Borquin.

zie ook: Familie Archief Van Vredenburg inv. nr 567.

Anno 1738 Particuliere Banken.. in de Oude Kerk te Delft,

"den schoolmeester Reneau, is vergunt vier opene banken aan de ZZ van t orgel, om op eygen costen voor sijne kostkinderen te mogen maken, enz."

Met betrekking tot de geschiedenis van de stadspoorten te Delft, zie: "Delftse Poorthistorie", geschreven door Mr A.P.A. van Daalen; uitgave van de Gemeentelijke Archiefdienst Delft 1978.

betr. de Haagse en Wateringse poort

de Schoolpoort

de Waterslootse poort

de Schiedamse poort

de Rotterdamse poort

de Oostpoort

de Koepoort

met afbeeldingen en bronvermeldingen.

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 516, nr toegang 3.20.61.01.

Memorij

het windaas bij Soetermeer op den Rijnlandschendam staande op de landscheijding van rijland en delfland is toe behoorende aan de Stad Delft, en is in het Jaar 1637 gecontracteert dat Leendert Klaase het selve ten eeuwigendagen moet onderhouden of sijne na te laten kinderen Etc: Mijds daar voor te genieten van de voorzegde stad Delft een somma van vijftig guldens Jaarlijks: Edog bij later tijd verhoogt tot op tagtig guldens, en dat hij Leendert Klaase en sijne kinderen sullen genieten van idere groote schuijd ses stuivers, en van een middelbare schuijd vier stuivers en van een kleijne schuijd twee stuivers: ende van de terug komende schuijten half soo veel als soo even is gemeld: Edog soo sijn de kinds kinderen in burgemeesteren kamer ontslagen van de voorgemelde Conditien in het Jaar 1735: Mijds dat sij het soo lang moeten waarnemen tot dat de Ed.heeren Burgemeesteren der stad Delft een ander in desselfs plaats sullen hebben: en is in het Jaar 1735 met biljetten aan geplakt om het selve aan de minst aannemend gepresenteert aan te nemen: dog hebben niemand gevonden die het om de somma van tagtig guldens wilden aanvaarden, de minste wilde ider Jaar toe hebben een somma van een hondert guldens, soo dat geen ackoort is getroffen tot dato den 25 februarij 1736 en die van Soetermeer vallen klagtig dat de schippers niet kunnen werden gedient: van het voorzegde windaas het bovengemelde is breeder te vinden op het Secretarij deser Stad Delft

Reg. 4. Keurboek fo 270 ff.

Alsoo men bevint dat enige jongens
hen vervorderen de steenen uit de straten
te trecken met een leerken aen een koorde gebonde,
waer doir de straten werden
ontramponiert, Soo ist dat
verboden wert de steenen met
alsulcke ofte andere manieren
vandoen uit te trecken vande straten
op de verbeurte vant opperste
cleet, t welck men den Contraveurs
terstont, ende metter daet
sal mogen afnemen, behoudelyck
dat men selve sal mogen redimeren
ende lossen met ses stuivers.

Aldus gepubliceert mette groote
Clock vant Stadhuis der Stad
Delf den 20. Aug. 1595.
gerenoveert den 20. Aug. 1636

ARA

Familie Archief Van Vredenburg, inv. nr 520, nr toegang 3.20.61.01.
Ordonnantie op het uittrekken van straatstenen. "Het opperste kleed".

Register 4. Keurboek fo 270 vso

Alsoo men bevint dat eenige jongens hen vervorderen de steenen uit de straten te
trecken met een leerken aen een koorde gebonde, waer doir de straten werden
ontramponiert, Soo ist dat verboden wert de steenen met alsulcke ofte andere
manieren vandoen uit te trecken vande straten op de verbeurte vant opperste
cleet, t welck men den Contraveurs terstont, ende metter daet sal mogen
afnemen, behoudelyck dat men t selve sal mogen redimeren ende lossen met ses
stuivers.

Aldus gepubliceert mette groote Clock vant Stadhuis der Stad Delf den 20 Aug. 1595.
gerenoveert den 26 Aug. 1636.